

לְרִשְׁתָּהּ: וְלִמְעַן תִּשְׁמְרוּ יָמִים עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
 יְהוָה לְאַבְרָהָם לְתֵת לָהֶם וּלְיֹרְעָם אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב
 וְדָבָשׁ: כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה כָּאֵשׁ שָׂמָה
 לְרִשְׁתָּהּ לֹא כָאָרֶץ מִצְרַיִם הִוא אֲשֶׁר יֵצְאתֶם מִשָּׁם
 אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת-זֶרְעֶךָ וְהִשְׁקִיתָ בְּרִגְלֶךָ כְּגֹן הַיַּרְק:
 וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּם עֲבָרִים שָׂמָה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים
 וּבִקְעֻת לְמִטַּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתָּה מַיִם: אֶרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אֶתָּה תָמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּהַמְרִישֵׁת
 הַשָּׂנֵה נַעַד אֲחֵרִית שָׁנָה: וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ שָׁמְעוּ
 אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֲתֶכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר אֶת-
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוֹ בְּכֹל-לְבַבְכֶם וּבְכֹל-נַפְשׁוֹכֶם:
 וְנִתְּתִי מִטַּר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמְלַקֵּשׁ וְאִסְפַּת
 דְּגַנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְרְרֶךָ: וְנִתְּתִי עֵשֶׂב בְּשֹׂדֶךָ לְבִהֵמְתֶךָ

ששי

פרשת בהעלותך

טפר במדבר / 782

2)

לְדֹרֹתֵיכֶם: וְכִי-תֵבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאֲרָצְכֶם עַל-הַצָּר
 הַצָּר אֲתֶכֶם וְהִרְעַתֶם בְּחִצְצוֹת וּנְזִפְרִתֶם לִפְנֵי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם וְנִשְׁעַתֶם מֵאִיְבֵיכֶם: וּבַיּוֹם שָׁמַחְתֶּם
 וּבְקִמְעֵדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֹרְשׁוֹכֶם וְהִקְעַתֶם בְּחִצְצוֹת עַל
 עַלְתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלֵמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי
 אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

3)

both Maimonides and Nahmanides are in fundamental agreement that the obligation to pray is rooted in the phenomenon of confrontation with crisis, and that tefilla is the halakha's prescription for how one should react to crisis. Nahmanides, posits the

Rav, defines crisis in terms of an external danger, whether it be war, famine or plague, or any other malevolent force confronting man and disturbing his natural equanimity. In such circumstances, when one's normal routine is punctuated by danger and alarm, the Torah ordains that one must beseech God for deliverance.

Thus, concludes the Rav, Maimonides' view that the mitzva of tefilla is of biblical force flows naturally and logically from a world view of the ultimate existential vulnerability of the human condition.

מספר	מצות קשה	המצוות
מצווה ה' הוא שנותן לעמו, וכו' בכל זה הענין פנמים כאמר ועבודתם את ה' אלהיכם, ואמר הואו העבודה. האלהים שהו הענין הוא גם כן מהענינים		

1A

4) →

הַיְיָת, אֶל-תִּשְׁשֵׁנִי וְאֶל-תַּעֲזֹבֵנִי, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כִּי-אָבִי וְאִמִּי
 עָזָבוּנִי, וַיְהוּה יִאֲסֹפֵנִי: הוֹרַנִי יְהוָה דְּרָכָךְ, וְנִחַנִּי בְּאִרְחַ מִישׁוֹר,

"Out of the whirlwind"

5)

The night before my operation, when my family said goodbye to me, I understood the words of the psalmist, "Ki avi ve-immi azavuni, va-Hashem ya'asfeni, When my father and my mother forsake me, the Lord will take me up" (Ps. 27:10). I had never understood this verse. Did ever a parent abandon his child? Of course not! Yet in certain situations, one is cut off even from his parents or his beloved wife and children. Community life, togetherness, is always imbued with the spirit of cooperation, of mutual help and protection. Suddenly one realizes that there is no help which his loved ones are able to extend to him. They are onlookers who watch a drama unfolding itself with unalterable speed. They are not involved in it. This realization brings to an abrupt end the feeling of togetherness. I stand before God; no one else is beside me. A lonely being meeting the loneliest Being in utter seclusion is a traumatic but also a great experience. These two experiences, that of non-being and that of loneliness, must not be forgotten.

1)

“Prayer means communion with the Master of the World, and therefore withdrawal from all and everything. During prayer man must feel alone, removed, isolated. He then must regard the Creator as an only Friend, from whom alone he can hope for support and consolation.” (Rabbi Soloveitchik, On Seating and Sanctification, Litvin, pp. 114-118).

2)

“In our synagogues, mood lighting was never employed and the white light of the sun was never obstructed by narrow, stained glass...At no point did we strive to remove the Jew from reality...Just the opposite: we have always demanded of him that prayer be contiguous with his life and that he use it as an opportunity to give a true accounting. (Blessings and Thanksgiving pp. 189-190).

3)

Channah’s burden of childlessness was borne jointly by her loving husband Elkanah. However, when Elkanah said to her during their pilgrimage to Shiloh, “Am I not better for you than ten sons?” (1 *Shmuel* 1:8), Channah realized that Elkana had given up hope of ever having children with her. She now realized that the burden was hers alone. In her utter loneliness, Channah cried out to God and prayed as never before. And out of that lonely, tormented cry, God answered her, and she delivered a son, the prophet Samuel. (Mesorat HaRav Siddur, p x1vii- x1viii)

דבר ית כו

4)

יִצְחָק תִּקַּן תְּפִלַּת מְנוּחָה - שָׁנְאָמַר "וַיִּצְאָ
יִצְחָק לְשׂוּחַ בְּשִׂדְהָ לְפָנֹת עֵרֶב, וְאִין שִׁיחָה
אֵלָּא תְּפִלָּה, שָׁנְאָמַר "תְּפִלָּה לְעַנִּי כִּי יַעֲטֹף
וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפֹךְ שִׁיחוֹ";

אֵיתָמַר, רַבֵּי יוֹסֵי בְּרַבֵּי חֲנִינְא אָמַר: תְּפִלּוֹת
אָבוֹת תִּקְנוּם; רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי אָמַר:
תְּפִלּוֹת בְּנֵי תַמְיָדִין תִּקְנוּם.

יַעֲקֹב תִּקַּן תְּפִלַּת עֵרֶב־בַּיִת - שָׁנְאָמַר: "וַיִּפְגַּע
בְּמִקְוֵם וַיִּלֵּן שָׁם, וְאִין פְּגִיעָה אֵלָּא תְּפִלָּה.
שָׁנְאָמַר "וְאַתָּה אֵל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעַם הַזֶּה
וְאֵל תִּשָּׂא בְּעַדָם רִגְתָּ תְּפִלָּה וְאֵל תִּפְגַּע
בֵּי".

תִּנְיָא בְּוִתְיָה דְרַבֵּי יוֹסֵי בְּרַבֵּי חֲנִינְא, וְתִנְיָא
בְּוִתְיָה דְרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי. תִּנְיָא בְּוִתְיָה
דְרַבֵּי יוֹסֵי בְּרַבֵּי חֲנִינְא: אֲבֵרְהֵם תִּקַּן תְּפִלַּת
שְׁחָרִית - שָׁנְאָמַר "וַיִּשְׁכַּם אֲבֵרְהֵם בְּבֹקֶר
אֵל תְּמַקְוִם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם, וְאִין עֲמִידָה
אֵלָּא תְּפִלָּה, שָׁנְאָמַר "וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס
וַיִּפְלֵל";

5)

¹ The Rav commented on the term *Hamakom* and offered two different explanations. In the prophecy of Yechezkel, which he received in exile he declares: *Baruch kevod Hashem mi-Mekomo*, blessed is the Majesty of God from His Place. (*Yechezkel* 3:12). When God relates to us from a distance, we refer to Him as *ha-Makom*. He retreats and seems distant, at times of travail, trauma, and tragedy. (*An Exalted Evening*, Genack, pp. 44-45). On another occasion the Rav referred to the dictum in *Chazal* that God is *Mekomo Shel Olam* (*Bereshit Rabba* 68:9). In other words God embraces the entire universe and the universe is within God. One can feel homeless even with a roof over one’s head. One can live in a secure residence and yet know that he is still exposed. The only home where man can find security is within God. (*The Rav Thinking Aloud*, *Shemot*, p. 197)

ראו הנה פילק

אמר רבי חנין אמר רבי חנינא: כל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם. מנא לן? ממשנה רבינו, שנאמר: "וְאֶת־פֶּלֶל אֶל ה'" (דברים טו), וכתוב בתריה: "וַיִּשְׁמַע ה' אֶל־יָם בְּפֶעַם הַהוּא" (שם י). איני? והא אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן: כל המאריך בתפלתו ומעיין בה¹ סוף בא לידי כאב לב, שנאמר: "תוֹחֶלֶת מְמַשְׁכָּה מִחֶלְה לֵב..." (משלי יג).

זו גכיון
א:

כיצד מתרצת אפוא הגמרא את הסתירה בין שני המאמרים: מצד אחד "כל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם", ומצד אחר "כל המאריך בתפלתו ומעיין בה — סוף בא לידי כאב לב"? "לא קשיא, הא דמאריך ומעיין בה [כלומר, תובע מהקב"ה את בקשותיו. אסור לתבוע את הקב"ה, מפני שזה

מביא לידי "מחלה לב"] הא דמאריך ולא מעיין בה [כלומר, כילד שרץ אל אביו ואמו כשכואב לו, לא מפני שהם יפתרו את הבעיה, אלא כי הוא רוצה לשפוך את לבו לפניהם]". על תפילה כזאת נאמר שאין תפילתו חוזרת ריקם.

מפני הרב

כתובים וערוכים בעזה"י בידי צבי שכטר

ברכת דיין האמת: ידוע מאמרו של ר' עקיבא (ברכות ט:) שלעולם יהא אדם רגיל לומר כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד. והוא תמוה, הלא כשהאדם שרוי בצער, חלילה, ומרגיש שמקורו של המאורע במדת הדין, הלא מצווה הוא לזעוק בכל כוחו אל ד' שיסיר מעליו את הגזרה הרעה, והיאך שייך שיאמין באמונה שלמה שהכל היה לטובה, הלא שתי תחושות אלו מנוגדות הן, ומכחישות זו את זו. וביאר בזה רבנו, שכאשר האדם שרוי בצרה, עליו להרגיש ולהאמין שלמרות מה שעכשיו באמת רע הוא, סופו של הענין בעתיד יהיה לטוב, ובגלל כן קבעו חז"ל שתי

ברכות שונות, דהשומע בשורות טובות מברך הטוב והמטיב, ואילו על שמועות רעות הרי הוא מברך דיין האמת, ואין הכונה במאמרו של ר' עקיבא "לטב עביד" שהרעה גופא מהווה טובה, דאילו כן היינו תמיד מברכים הטוב והמטיב, אלא כאמור. (כן כתב הר"ר מרדכי גרין, שיחיי, בשמו בהדרום, אלול, תשנ"ה, עמ' קי"ב וק"ה). ועיין בספר בעקבי הצאן עמ' רכ"ד.

צבי שכטר

ר"מ בישיבת רבנו יצחק אלחנן

3

ז. כתיבת השם ירושלים — חסר יו"ד וע"י תש"י היכל יצחק (אה"ע ח"ב סי' נ"ז), דשם העיר ירושלים מופיע בתנ"ך תרניו פעמים, ורק בג' מקומות נכתב מלא. ובסי' ג"פ מבוואר שנהגו לכתבו חסר בגטין. וע"י צל"ח לברכות (נח). דבעזה"ז שאין הכסא שלם נכתב שם העיר ירושלים — חסר, כי ירושלים נקראת כסא ד' בנבואת ירמיה, כאשר הבאנו לעיל. אך לעת"ל — לאחר מחיית עמלק, אז תהיה כתיבת שם העיר מלא — ירושלים. ובפשוטו נראית כוונתו כנ"ל, דירושלים עפ"י דין היא עיר הבירה של מלכות ד' בא"י, ובכדי להראות שכל זמן שעמלק קיים אין הכסא שלם, כלומר, כל זמן שקיימת אצלנו הקושיא של צדיק ורע לו, ורשע וטוב לו, [דעמלק הוא הסמל של הצלחת דרך רשעים] אשר קושיא זו מורה לכאורה כאילו [אף שבודאי אין הדבר כן] אין הקב"ה שליט (או שלכה"פ אין לו שלטון גמור, חלילה) בעולמו, זהו הנקרא אין הכסא שלם.